

Ата-аналарға кеңес:

«2-3 жасар балаға қандай ойыншықтар қажет»

Баланың эмоциялық әлемінің байлығы ойыншықтарсыз елестету мүмкін емес. Олар балаға өз сезімдерін білдіруге, қоршаған әлемді зерттеуге, қарым-қатынас жасауға және өзін тануға үйретеді. Өздеріңіздің сүйікті ойыншықтарыңызды еске түсіріңіздер! Олар қымбат әрі сәнді қуыршақтар мен машиналар болмауы мүмкін. Кейбіреулер үшін бұл анасы мұраға берген қарапайым аю немесе көптеген түрлі-түсті тюльден тігілген кішкентай қуыршақ болуы мүмкін. Баланың ойыншықтарын таңдау – өте маңызды және жауапты іс. Тек бала ғана көптеген ойыншықтардың ішінен өзінің қажеттіліктеріне сәйкес келетін ойыншықты таңдай алады. Бұл таңдау баланың ішкі эмоциялық қозғаушы күштерімен байланысты, дәл сол сияқты ересектер де достарын және сүйікті заттарын таңдайды. Әр балада өзін жалғыздық сезімінен арылтуға, қараңғылықтан қорыққанда ұйықтау үшін ойыншық досымен бірге болуға көмектесетін ойыншық болуы керек. Оларға кейде ренжиді, оларды жазалайды, тіпті бұзып, алыс бұрышқа лақтырады, бірақ баланың қайғы сәттерінде оларды есіне алады, бұрыштан шығарып, көздері мен ауыздарын қайта салып, жаңа киімдер тігеді, құлақтары мен құйрықтарын қайтадан жабыстырады. Мұндай қатынасты бала трансформер роботы, «Денди» ойыншықтары, ұшып ұшқан ұшақ немесе дүрілдеген көлікке сезінбейтініне сену қиын. Кішкентай ұлдар мен қыздар «дос» ретінде көбінесе Барбиді, аюды, мысықты, қоянды таңдайды, яғни адамға ұқсас, оған жақын және түсінікті тіршілік иелерін. Сондықтан балаңыздың сүйікті ойыншығын білсеңіз, алдымен оның оған шынымен керек екенін ойлаңыз.

Әрине, баланың сезімтал қабылдауын, ойлауын, таным көкжиегін дамытуға, нақты және ертегілік жағдайларды ойнауға, ересектерге еліктеуге мүмкіндік беретін ойыншықтар жинағы болуы қажет. Бір жасар балаға үш-төрт түрлі түсті сақиналардан тұратын пластик пирамидалар, бір-біріне сыйып кететін әртүрлі өлшемдегі ыдыстар, түрлі-түсті текшелер қызықты және пайдалы болады. Бұл ойыншықтармен манипуляция жасау тек баланың ақыл-ойын дамытып қана қоймайды, сонымен қатар балаға үлкендер сияқты бірдеңе жасаған кезде қуаныш пен ләззат әкеледі. Сонымен қатар, теңізшілер үшін өте пайдалы ойыншықтар болады. 2 жастағы балалар үшін үлкен, түрлі түсті доп өте жақсы болады, ол жиһаздың астына домаламайды, 7-8 бөліктен тұратын пирамидалар, жұмсақ, жүзікшелерді шайнауға әлі де болмайды, бірақ онымен ұйықтауға өте жақсы болады. Бұл жаста үлкен пластик көлік немесе қорап балаға ойыннан кейін доптар, резеңке және жұмсақ ойыншықтар салынатын жерде өзін-өзі ұстауға, тәртіптілікке үйретеді. Егер балаңыздың өзіне арналған ойын орны болса, бұл өте жақсы, ал ойыншықтардың да өз «үйі» болса, тіпті керемет! Үш жасқа қарай ойыншықтардың жинағы кеңейеді. Жарқын, түрлі түсті, анық пішіндерге ие ойыншықтарға қарапайым құрылыс конструкциялары қосылады, оларды балалар үлкендермен бірге құрастырады, әрқашан қызығушылық пен қуаныш

сезімін тудыра отырып, тіпті біртүрлі бөлшектерден тамаша, балаға түсінікті пішін-ойыншық шығатынын көреді. Бұл жаста бала өмірдің нақты жағдайларына белсенді түрде араласа бастайды, адамдардың жұмыс істейтінін және әртүрлі мамандықтар бар екенін, проблемалармен кездесіп, олардан шығудың жолдарын табатынын біледі. Сондықтан бала көбінесе рөлдік ойындар үшін өзіне таныс өмірдің оқиғаларын тандайды. Балалар «қыздар мен аналар», «папа мен мама», «дүкен», «дәрігер», «балабақша» сияқты ойындарды жиі ойнайды. Бұл жаста ойыншықтар көлемі ұлғаяды (үлкен қуыршақ, үлкен аю және т.б.). Дұрыс шешім – шаштараздар жинағы, асхана және шай жиынтықтары, Айболит дәрігерінің құралдары, жиһаздар және өмірдің әртүрлі қырларын көрсететін басқа заттарды сатып алу. Бала мен ересектердің бірдей өмір сүру тілегі – бұл эмоциялар мен әлеуметтік бейімделудің жаңа кезеңін білдіреді. Негізгі талап – «үй тұрмыстық ойыншықтар» түпнұсқаға ұқсас және өте берік болуы керек. Есіңізде болсын, сүйікті ойыншықтан басқа барлық ойыншықтарды үнемі ауыстырып, жаңартып отыру керек. Егер балаңыз ұзақ уақыт бойы белгілі бір ойыншықпен ойнамай жатса, ол оған қазір қажет емес дегенді білдіреді. Оны алысырақ қойып, біраз уақыттан кейін оның пайда болуы баланың жаңа эмоциялық немесе танымдық қызығушылығын тудырады.

Тағы бір кеңес. Балаңызды тым жиі қымбат, бірақ өте тартымды ойыншықтармен толы дүкендерге апармаңыз. Жаңа сәнді қуыршақтар, машиналар мен жануарлар сөрелерде тұрған кезде балалардың көздерінде қанша көз жасын көрдіңіздер! Балаңыз өте қалаған нәрсені ала алмай қалғанда оның жан дүниесінде қандай күйзеліс туатынын түсіну маңызды. Сондықтан баланы ойыншық дүкеніне тек қана қуаныш сыйлауға дайын болған кезде апарыңыз, оған мереке жасаңыз. «Барлық өмір бойы ойыншықтармен ойнауға болмайды» деген мақал бар. Бұл рас, бірақ ересектер де кейде жақсы көңіл-күймен достарынан күлкілі сыйлық алған кезде қаншалықты қуанып қалады! Балаларыңызға тек туған күндерде және Жаңа жылда ғана емес, жай ғана жақсы көңіл-күймен қуаныш сыйлаңыздар.

Балабақша жасындағы балалардың ойыншықтары олардың дамуына үлкен әсер етеді. Сіз таңдаған ойыншықтар түрлі түсті, әртүрлі өлшемдерде, пішінде және материалдан жасалған. Оларды қарап, зерттеп (қолмен ұстау) көруге болады. Әрбір таңдалған ойыншықтың баланың дамуындағы өз маңызы бар.

Ойыншықтар және олардың балалардың дамуына әсері

1. Көру тәжірибесін жинақтауға арналған ойыншықтар.
2. Әртүрлі пішіндегі заттарды ұстауға арналған ойыншықтар.
3. Тесігі бар түрлі пішіндегі заттарды таяқшаға тізуге арналған ойыншықтар.
4. Әртүрлі өлшемдері мен пішіндері бар заттарды топтастыруға арналған ойыншықтар.

5. Әртүрлі пішіндегі заттарды тиісті тесіктерге өткізетін ойыншықтар.
6. Құралдарды домалатуға арналған ойыншықтар.
7. Әртүрлі өлшемдегі, пішіндегі, түсіндегі ойыншықтарды салыстыруға арналған ойыншықтар, түрлері айтарлықтай ұқсас немесе бір-бірінен айқын айырмашылығы бар фигураларды орналастыруға арналған ойыншықтар.
8. Әртүрлі өлшемдегі және пішіндегі ішкі бөліктерді тиісті тесіктерге орналастыруға арналған ойыншықтар.
9. Ойыншықтар – көңілді заттар.
10. Механикалық ойыншықтар.
11. Шнурларды түсіретін ойыншықтар.
12. Әртүрлі өлшемдегі, түсі мен пішіндеріндегі заттарды жіпке (жіпке, сымға) тізуге арналған ойыншықтар.
13. Қапсырмалары мен жабыстырылатын элементтері бар бейнелі ойыншықтар.
14. Мозаика.
15. Балаң саусақтарын дамытуға және қол қимылын жетілдіруге арналған ойыншықтар.
16. Қиып алынған суреттер.
17. Тақырыптық ойыншықтар.

Егер ересектер балаға ойын ойнауды ұсынудан бас тартса, ешбір дұрыс таңдалған ойыншық балаңыздың жан-жақты дамуына белсенді көмекші бола алмайды, Ерте жастағы балалар үшін дыбыстық, жарықтық және қозғалыс әсерлері маңызды. Ойыншықтармен жұмыс істеу балаға таным процесін қанағаттандыруға көмектеседі. Баланың бірқалыпты ойыннан шаршамауы үшін әртүрлі ойын түрлерін ауыстырып отырыңыз.

Ойыншықты таңдау ережелері:

- ✓ Ойыншық сізді және балаңызды қуантады, жағымды эмоциялар тудырады.
- ✓ Ойыншық балаға шаршатпайды және оны жүктемейді.
- ✓ Ойыншық баланың дамуының жеке ерекшеліктерін және оның ойынға деген қажеттілігін ескереді.
- ✓ Ойыншық қызығушылық тудырады, оның ішінде динамика бар және балаға белсенді әрекет жасауға ынталандырады.
- ✓ Ойыншық баланың танымдық-ізденушілік әрекетіне шабыт береді және оның көкжиегін кеңейтеді.
- ✓ Ойыншық баланың көркем талғамын тәрбиелейді.

Есіңізде болсын, аз ойнайтын балалар нашар дамиды!